

## KIADÓ HIVATAL:

Szikes Antal könyvnyomdája, hova az előfizetési pénsek, hirdetések és minden a kiadóhivatalt érdeklő közlemények küldendők.

Nyitványban egy sor közlési díja 10 krajcár.

Hirdetések jutányos áron vétetnek fel.

# SZARVASI LAPOK

TÁRSADALMI ÉS KÖZGZADASÁGI HETILAP

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER, VASÁRNAP.

SZARVAS VÁROS HIVATALOS LAPJA.

## ELŐFIZETÉSI ÁR.

Egész évre 6 frt. — kr.  
Félévre . . 2 frt. 50 kr.  
Negyedévre 1 frt. 25 kr

## SZERKESZTŐSÉG.

Beliczey-ut 15. szám  
hova a lap szellemi részét  
illető közlemények küldendők.

Kösziratóknak  
ad a t. a. a. a. a.

## Hivatalos közlemények.

9936 — 896.

Szarvas község előjáróitól.

### Hirdetmény.

Az 1876. évben született s az 1897. évi felsorolás I. korosztályába tartozó állításköteles iljak összeírásai lajstroma f. évi deczember hó 13-tól 20-ig terjedő 8 napon át alólírott községi jegyző hivatalos helységében közszemlére van kitéve, hol azt mindenki megtekintheti s aki,

a., valamely kihagyást vagy téves bejegyzést vesz észre, vagy

b., az illetőségi sorozó járason kívül leendő állíttatás megengedése, vagy a szolgálati kötelezettség teljesítése tekintetében megengedett valamely kedvezmény iránti folyamodványok ellen kíván kifogást tenni, felhívatik, hogy ezt a járási főszolgabíróságnál jelentse be.

Kelt Szarvason, 1896. decz. 11.

Az előjárók nevében:

Salacz József, jegyző.

### A szövetkezetekről.

II.

Tegyük fel azt, hogy egy-egy vidéki takarékpénztárnál naponként harmincz-negyven apró falusi váltó esedékes, az adósok és kezesek naponként valamennyien együtt legkevesebb száz munkanapot vesztegetnek el; ez évenként csak egy áldásosan működő takarékpénztárnál harminczezer munkanap. Ezzel nem törődik senki, pedig ez gyakran nagyobb kár a közjóra, mint a mekkora hasznát a részvényeseknek az osztalékok hoznak.

Nem az az erős ország, ahol egyesek mások rovására nagy jóllétnek örvendenek, hanem az, ahol mindenki egyenlően jóllétnek örvend, ahol mindenki boldogul.

Ezt czélozták a kezdeményezők ezelőtt tiz esztendővel. Ezt a czélt akarja szolgáltni a király trónbeszédével.

Arra kérjük a kereskedelmi nagy tőkét, hogy a királyi akaratnak útját ne állja, mert százezrek jólétéről van szó.

Az állam támogatásával a dr. Nagy Ferenczféle szövetkezeti törvényjavaslat útján és a gazdasági czélokra szolgáló tőkékkel akarjuk hazánkban megteremteni a szövetkezeti érdekhálózatot.

Az országgyűlés és a kormány nyujtson támogatást és biztosítékot arra, hogy a gazdasági hitelszövetkezetek az állam garanciája mellett alakulhassanak, fejlődhessenek és működhessenek.

Ezt úgy értjük, hogy ha már az állam terhehez a legnagyobb összeggel úgy is a földadót fizető állampolgárok járulnak, a hitelszövetkezetek a forgalmuk után külön megadóztatva ne legyenek, a cégbejegyzést illetégmentesen eszközölhessék és a könyvek ne essenek illeték szempontjából azon szabályok alá, melyek alá a kereskedelmi üzleti könyvek tartoznak.

A szövetkezeti hitelező a nyert hitel által úgy is az adóalapot, a földet erősíti, fejleszti és fokozza, mert vagy házat és gazdasági épületeket emel, tehát újabb adóalapot teremt, vagy szállót rigoliroz, gyümölcsösöt ültet, vagy más belterjesebb gazdasági ágat vezet be; tehát az adóalapot erősíti és fokozza, vagy igavonó marhát és lovat vásárol és így az adófizető-képességét erősíti.

Igy aztán az államkincstár, ha látszólag kedvezményeket nyújt is a szövetkezeteknek, e kedvezmények tulajdonképpen a kincstár hasznára szolgálnak.

Magyarország lakosságának több mint fele földműveléssel foglalkozik, tehát a többség

érdeke megkívánja, sőt meg is követelheti, hogy a kormányzat részéről kiváló gondozásban részesüljön.

Az országgyűlés és a kormány adja meg a jogot a szövetkezeteknek, hogy a községektől a kötményezett kötvényekben fekvő 4% ot jövedelmező vagyont hasonló kamatra kellő biztosíték mellett legalább husz esztendőre kölcsönképen megkaphassák.

Hiszen van erre már törvényünk, az 1888. évi XXXVI. t. cz. 26 § a. Ezt kell most legalább tiz év múlva végrehajtani.

Utasítsa a kormány a gyámhatóságokat és más közalapokat kezelő hatóságokat, vármegyéket, egyházakat stb., hogy azokat a tőkéket, melyeket takarékpénztárilag kezelnek, vagy melyek földbirtokos árvái tulajdonát képezik, avagy, melyek általános szociális jótékonyozó érdekeket szolgálnak, hogy kellő biztosíték mellett mindenkor takarékpénztári kamatlábért a hitelszövetkezeteknek kölcsön adják.

Járjon jó példával maga a kormány elől és időközönként a bevételi kincstári feleslegét ne csak kereskedelmi bankokhoz, de a hitelszövetkezeti pénztárakba is helyezze el aránylagosan és a postatakarékpénztári betétek egy részével is így járjon el.

Husz esztendő nem sok idő egy ilyen közigazgatási kérdés keresztülvitelére. De hiszem és remélem, hogy ha a szövetkezeti törvényt ez az országgyűlés meghozza, még nem lesz késő és husz év alatt a magyar gazdák helyzete konszolidálódva lesz.

Vegyük csak azt, hogy hazánkban legkevesebb kétmillió családfő és önálló gazda van. Tegyük fel a legrosszabbat. A törvény életbe lép és minden gazda hetenkint csak egyetlen egy huszfillérest fizet be üzletrész címén a hitelszövetkezeti pénztárba. Tegyük fel, hogy hetenkint csak harmincz fillért nyer a naponként begyűlt és azonnal a szövetkezeti pénztárba kamatozásra elhelyezett forgatóke után, melyet eddig zsebében kamat nélkül hevertetett, mive! a takarékpénztár távol volt, vagy idővesztéssel járt a kivétel és bevétel.

Most pedig a községházán lesz a hitelszövetkezeti pénztár. Tegyük fel azt, hogy a szövetkezeti pénztár útján kapott hitel és az eddig élvezett hitel kamatkülömbözete hetenként csak 15 fillérral ér föl.

Husz év alatt így is együtt lenne a hitelszövetkezet útján a gazdák rendelkezésére több mint ezermillió korona tőke. A belterjesebb gazdálkodás, a közösen szerzett gépek hasznai után sok gazdának annyi pénze gyűl, hogy azt államkötvényekbe és járadékokba helyezheti el. Magyarország nem lesz a külföldnek adósa, hanem saját polgárainak, és nem lesz Titka az olyan eset, mint Belgiumban, hol a szövetkezetek már régóta virágoznak, hogy egyes földbirtokosok örökösai hatvan-nyolcvan ezer korona készpénz felett is osztzkodnak.

Meg fog szünni a vagyon elaprózódása, terjedni fog a belterjes gazdaság, a szociáliszmus hidrájának fejtét pedig könnyen fogjuk lehűthetni.

Dr. Gidófalvy István.

### Figyelmeztetés

a postai csomagok czélszerű csomagolása, helyes czimzése stb. tárgyában.

A karácsonyi és újévi ünnepek alkalmával a postai forgalom az egész országban, de különösen a székesfővárosban rendkívüli mérvet ölt, melynek akadálytalan és pontos lebonyolítására a t. közönség érdekeinek megóvása végett a szükséges intézkedéseket megtettem.

Intézkedéseim és a postai alkalmazottaknak a terhes szolgálat körül kifejtett legjobb törekvései azonban a kellő sikert csak az eset-

ben biztosíthatják, ha a t. közönség a postát nehéz feladatának megoldásában támogatni és a forgalom gyors s pontos lebonyolítását elősegíteni sziveskedik azáltal, hogy a postai küldemények feladására, csomagolására és a helyes czimzésre nézve fennálló postai szabályok betartása mellett az alább előadottakat figyelemre méltatja.

1. Pénzt legczélszerűbb postautalvánnyal küldeni, küldhető azonban szabályszerűen pecsételt levélben is, de más tárgyakkal egybe-csomagolva sem pénzt, sem ékszer nem szabad.

2. Csomagolásra faladácska, vesszőből font kosár, viaszos vagy tiszta közönséges vászon, kisebb értékű, csekélyebb súlyú tárgyaknál pedig legalább is többrétű erős csomagoló papir használandó.

Ujságpapirba, cukorpapirba, s efélébe csomagolt tárgy egyáltalában nem fogadható el. Vászomba, vagy papirba a csomagokat szorosan kell begöngyölni, göbnélküli zsineggel többszörösen és szorosan átkötni, a zsineg keresztelési pontjait pedig jöminőségű pecsétviaszszal oly módon lepecsételni, hogy az egymásra fektetett vászon, vagy papírrétegek közti nyílásokon a tartalomhoz hozzáférni ne lehessen.

A pecsételéskor vésett pecsétnyomó használandó.

3. A czimzésnél kiváló gond fordítandó a czimzett vezető- és keresztnévnek, esetleg előnévnek, vagy megkülönböztető jelzésének (pl. ifjabb, özvegy stb.), továbbá polgári állásának vagy foglalkozásának és lakhelyének pontos kitételére, a Budapestre és Bécsbe szóló küldemények czimzásaiban ezenkívül a kerület, utca, házszám, emelet és ajtójelzést stb. is kiteendő.

A rendeltetési hely (vármegye) és ha ott posta nincs, úgy az utolsó posta pontos és olvasható feljegyzése különösen szükséges.

4. A czimmet magára a burkolatra kell írni, de ha ez nem lehetséges, úgy a czim fatáblácskára, bórdarabra, vagy erős lemezpapírra irandó. Ezen czimzást erős zsineggel vagy dróttal tartósan a csomaghoz kell kötni. Papírlapokra irt czimeket mindig egész terjedelmében kell a burkolatra felragasztani s ezen kívül a csomagot zsineggel úgy átkötni, hogy a zsineg keresztelése a czimzaton legyen.

Felette kívánatos, hogy a feladó nevét és lakását, továbbá a czimzati összes adatait magában foglaló czédula a csomagban is elhelyeztessék, hogy azon esetre, ha a burkolaton levő czimzati lecsnek s elveszne, vagy pedig olvashatlanná válnék, a bizottsági belbontás után a jelzett czédula alapján a csomagot mégis kézbesíteni lehessen.

Ezen óvintézkedést a t. közönségnek különösen szives figyelmébe ajánlhatom, mert azal a feladott csomagoknak kézbesítését minden körülmények közt biztosíthatja.

Kívánatos továbbá, hogy a feladó nevét és lakását a csomagon levő czimzati felső részén is kitüntesse.

5. A csomagok tartalma úgy a czimzaton, mint a szállítólevélen is szabatosan és részletesen jelzendő; a Budapestre és Bécsbe szóló csomagokon és szállítóleveleken pedig, ha azok élelmiszerek, vagy fogyasztási adó alá eső tárgyakat tartalmaznak, azok mennyiségének tüzetes kiírása is szükséges (pl. egy darab hurka 2 kiló, egy drb. szalonna 1 1/2 kiló, egy drb. pulyka 2 1/2 kiló, 2 liter bor stb.) A tartalom ily részletes megjelölése a fogyasztási adó kivetése szempontjából szükséges és gyors kézbesítést lényegesen előmozdítja.

A csomagolás tartós volta, valamint a czimzés pontossága kiválóan azért fontos, mert a czélszerűtlen és hiányos csomagolás, valamint

a helytelen és hiányos címzés következményeiért egyrészt a posta nem szavatol, másrészt pedig a hiányos csomagolás folytán a csomagok útközben könnyen megsérülhetnek, illetve a hiányos címzés miatt azok vagy általában nem, vagy csak késedelemmel kézbesíthetők.

Felkérem végül a t. közönséget, hogy a karácsonyi ünnepek előtt a postai küldeményeket lehetőleg a délelőtti órákban postára adni sziveskedjék, hogy a küldemények összetorlódása kikerülhető és azoknak még a feladás napján késedelem nélkül való továbbítása biztosítható legyen.

Naggyarád, 1896 december 14.

Schöpfung s. k.

### Benka Gyula hírlapi megtámadtatása alkalmából.\*)

Azon hírlapi támadással szemben, mely Re n k a Gy u l a, főgymn. igazgató személyét, mint a szarvasi társaskör volt elnökét ezen kör feloszlása alkalmából érte, úgy a főgymnásium, mint a helybeli tanító-egyesület is azzal fejezte ki méltatlankodását, hogy Benka Gyula igazgató házána megjelenve őt igaz becsüléséről, ragaszkodásáról és további bizalmáról biztosították.

A főgymnásium tanárikara f. hó 17-én d. e. jelent meg felügyelője, M i k o l a y M i h á l y k i r. közjegyző, vezetése mellett, ki keresetlen, őszinte szavakkal ecsetelve a viszonyt, mely a megjelenteket az igazgató személyéhez fűzi, s mely megkívánja, hogy az öröm közössége mellett közös legyen a fájdalom is, a kiméltetlen hírlapi támadással szemben a maga és a testület nevében egyrészt méltatlankodásának, másrészt igaz tisztelgésének és becsülésének adott kifejezést. — Együttel kérte őt, hogy felelve a pillanatnyi keserűséget a jövőben is az eddigi önzetlen lelkesedéssel, egyszerűséggel és lankadatlan kitartással álljon a közügyek szolgálatában.

Benka Gyula igazgató mélyen meghatva köszönte meg a hála kötelező figyelmet és bizalmat, igérve, hogy felelve a meg nem érdemelt támadást, mindenkor legszentebb kötelességének fogja tartani, hogy a belőle helyezett bizalomnak megfelelő kötelességeit hiven, önzetlenül teljesítse.

A tanári testület után a helybeli tanító-egyesület tagjai jelentek meg, kiknek nevében M a r g ó c s y Gy u l a alelnök, a következő beszédet intézte Benka Gyulához, az egyesület elnökéhez :

A legközelebb elmúlt napokban becses személye ellen két helyen is intéztett támadás. Ezen sajnós esemény alkalmából megjelentünk, hogy a helybeli tanító-egyesület tagjainak becses személye iránt viseltető hálás tiszteletét, szeretetét és ragaszkodását nyilvánítsuk, s ez által a támadásban foglaltak téves voltát igazoljuk. Erre pedig legilletékesebb a mi egyesületünk, mert nincs városunkban olyan testület, melynek keletkezése és fennállása becses személyével oly szoros összeköttetésben volna, mint a mi egyesületünké.

Elnök úr az, aki a helybeli tanítókat korunk ama jelszavára figyelmeztette, hogy „viribus unitis“ tömörítette, s egyesületünk tagjainak önképzése céljából tehát nem önérdékből létesítette, szervezte.

Elnök úr az, aki ezen egyesület keletkezése óta fáradságot nem ismerő buzgalommal és gyakran — sokoldalú elfoglaltsága mellett — áldozatokkal az egyesületi tagok javára és érdekében vezet.

Ezen, csak főbb vonásokban jelzett, egyesületünkre vonatkozó működési körrel csak nem állíthatja senki sem, hogy az a hiúság, nagyravágyás és diesvadászat nevű ritka növényeknek alkalmas talajjal szolgálja? Ha pedig az önalkotta testület talaja a nevezett növényekre nem alkalmas, nagyon természetes, hogy a mások által alkotott testület talaja még alkalmasabb.

De hagyjuk el a támadásokat, melyekkel szemben Elnök urat nyugtassa meg az a tudat, hogy a közügyek terén kifejtett munkásságából eredő érdemei általánosan ismeretesek, tisztelték, elvülhetlenek és hogy a közügyek terén kifejtett önzetlen működéséről tudomásul bíró nagyközönség becses személye iránt daczára a támadásoknak, tisztelettel viseltetik.

A sajnálatos támadás a többek között hiúnak is mondja. Legyünk őszinték, valljuk be az igazat! Elnök úrban van hiúság! Csak hogy mi ezen hiúságát oly irányban vagyunk szerencsések ismerhetni, hogy hiúságból abban leli legnagyobb örömét, ha a közügyek és az egyesek javán minél nagyobb mérvben munkálkodhatik.

Fogadjon még egyszer egyesületünk tagjainak becses személye iránt viseltető hálás tiszteletét, szeretetét és ragaszkodását, a midőn kívánjuk, hogy a Mindenható Elnök urat kedves családja boldogságára, a tanúgy és

\*) A fenti tudósítást — mely hozzánk beküldött — egész terjedelmében közreadjuk. Közreadjuk pedig azért, hogy bebizonyítsuk azt miszerint bennünket sem a multban, sem a jelenben személyes indokok nem vezérleik akkor, midőn a biztos kézből kapott cikkek közlését teljesítettük.  
Ennyit a magunk reputációjának megvédése céljából tartozunk elmondani. A szerk.

közügyek s így a mi egyesületünk javára a legjobb egészségben nagyon soká éltesse!!

Benka Gyula elnököt a tiszteletnek és bizalomnak ezen újabb megnyilatkozása is igaz örömmel töltötte el. Válaszában magát azon szöveghez hasonlítva, mely annál több hajtást és gyümölcsöt terem, mennél jobban nyesik, vágják, biztosította az egyesület tagjait, hogy a támadások csak újabb és újabb ösztönt adnak neki arra, hogy ez egyesületen odaadó szeretettel csüggyve a tanúgy szerény harcoként annak további felvirágzásáért küzdjön. — Örömmel tapasztalja hogy a támadások az igaz ügyet még igazabbá teszik, épúgy, mint a tengerben álló szirtet a n o m t i s z t a h u l l á m o k is egyre tisztábbá és tisztábbra mossák.

### Ujdonságok.

— **Értekezlet.** A helybeli „Szabadelvű Polgári Kör“ nagybizottsága ma d. e. 11 órakor a kör heijiségében gróf *Bolza Géza* elnökléte mellett értekezletet tart.

— **Képviselői közgyűlés** volt folyó hó 18-án a következő tárgysorozattal: 1. Tekintetes járási főszolgabíró urnak f. évi ad. 5872-dik számú rendelete, mellyel a község 1897-dik évi virilis képviselőinek névjegyzéke megállapították. 2. A m. kir. államvasutak igazgatóságával, a gr. Csáky Albin-utca meghosszabbítása alkalmából megkötött bérszerződés megerősítése. 3. A járási mezőgazdasági bizottság felhívása tenyész sertés, kanok és bikák beszerzése iránt. 4. Kmetz Mihály bolt-bérlő kérelme készpénzbeli cautiójának kiadása s a bérletnek kezesek általi biztosítása iránt. 5. Weiczner Gáspár folyamodványa két házhely megvétele iránt. 6. Szida Pál kérelme községi közmunka leírása iránt. 7. Moravcsik József kérelme községi közmunka leírása iránt. 8. Kir. esendőségi laktanya bérszerződés meghosszabbítása tárgyában adandó nyilatkozat. 9. Mezőöri örökösök beosztása. Az örök évi járuléknak meghatározása s ezek kivétele iránti intézkedés. 10. A járási uti bizottságba községi tagok beválasztása. 11. A holt-körösbeni hálászati jog bérbe adása iránt Pekár Andrásal kötött bérszerződés megerősítése. 12. Egyébb időközben befolyó ügyek és előjárói előterjesztések.

— **Az állami transversális** műút tudvalevőleg Kun-Szent-Mártonig elkészült. A kun-szent-márton-szent-andrási szakasz ministeri rendelet értelmében a jövő év aug. hó 31-ig fog elkészülni.

— **Az Árpád vendéglő** disztermének csillárjai a napokban érkeztek meg. A 800 forintba kerülő csillárok felállításával végre-valahára a nagyterem berendezése elkészült.

— **Ügyrend a kir. járásbírósnál.** A jövő év jan. 1-jétől az egyességi, a fizetési meghagyást tárgyaló ügyeket s a szóbeli kereseteket, sérelmeket és nyilatkozatokat Tapolcsányi Imre albiró úr intézi el a kir. járásbírósnál. A jegyzőkönyvek felvételére minden kedd és pénteki nap délelőtti órái tűzettek ki. Ezen időben a felek polgári ügyeik tárgyalása végett a bíróságnál idézés nélkül megjelenhetnek.

— **Megszüntetett bűnvádi eljárás.** Ifj. Pintér István szentandrási községi rendőrbiztos és testvére Pál ellen bűnvádi eljárás fűtetett folyamatba, Kis János feljelentésére, ki azt állította, hogy nevezettek a katonaságnál a raktárból többféle katonai ruhákat loptak. A gyulai törvényszék, miután a csász. és kir. 14 huszárred parancsnoksága, hol nevezettek szolgáltak, kijelentette, hogy az ezred kárára lopás nem történt, a bevádoltak ellen a további eljárást beszüntette.

— **Színházunk ügye.** Az aréna részvényesoi ajánlatot tettek a városnak a szinkör megvétele ügyében. A községi tanács folyó hó 14-én tartott ülésén a következő javaslatot határozta a képviselő elterjeszténi: „A községi tanács belátja egy nyári színház felállításának szükséges közművelődési tekintetből; s erre vonatkozólag annak idejében előterjesztést tenni hajlandó. Minthogy azonban a társulati szinkör a színházlátogató községség betogadására kicsiny, annak szétbontása — áthelyezése s megtoldása csaknem annyiba kerülne, mintha egy új szinkör építenének — másrészt pedig, hamár egy új szinkör építenék, czélszerűbb azt téglából építeni, hogy azt téli időben is használtathassék — ezen okokból a tanács a társulati színház megvétele nem javasolhatja annál kevésbé, mert a népkertben fedeles mulatóhely felállítását nem tartja szükségesnek.

— **Eljegyzés.** Városunk egyik derék fiatal evangélikus tanítója: Bodnár József jegyet váltott Láng Olga k. a. nyal, Láng, temesvári reáliskolai tanár leányával. Gratulálunk!

— **Vásár.** Ma kezdődik városunkban a téli vagy karácsonyelőtti vásár, melynek sikere nagyban függ attól, megbecsüli-e magát — vásáraink réme — az időjárás.

— **Karácsonyi szünet.** A helybeli polgári leányiskolában a karácsonyi szünet kezdődik f. hó 23-án, s végződik január 6-án.

— **Ellentétes időjárás.** A lefolyt hétén meglehetősen kellemetlen időjárásunk volt, amit egy helybeli gazda

kifakadása is eléggé illusztrál. Ez ugyanis a mult héten a postán kitett időjárást tanulmányozva illetéknép elégedetlenkedett: „Mégis csak furcsa ez kérem, hogy a mikor itt jó időt mondanak, odakint zuhog az eső, a mikor itt aszondják, hogy esős, havas idő, odakint barátságosan mosolyog a napsugár; és a mikor itt azt ígéri, hogy hidegre fordul az idő, s én levágom a hizóimat, akkor odakint olvad a hó. Már most megfizetik e a póstás urak, ha elromlik a disznóhúsom?!“

— **Járda-mizériák.** Több ízben volt már alkalmank constatalni, hogy gyalogjáróink oly botránys állapotban vannak, miszerint azok rendbehozása már égető szükségé vált. De a milyen a Bugyis és Mikolay ház előtti járda, az már valóban tűrhetetlen. A járda oly ferdén áll, hogy alig lehet rajta biztosan közlekedni s hozzá még az udvarokból vízleeresztő görök „folytonossági hiányt“ is okoznak rajtok. A városi esküdt urak is tudják ezt a dolgot, s azért szivesebben járnak a hivatalba és haza a másik oldalon, hol egy szál palló van ugyan, de a hol mégis biztosabb a közlekedés.

— **Játékból felakasztotta magát.** Hraszkó Pál gátársulati csész 14 éves János nevű fia folyó hó 14-én kis hűgával játszott. Levette nadrágszóját és azt mondta, hogy felakasztja magát. Ráerősítette a szijat az ajtó kilincsre, azután a torkára, s azzal elkezdett térdét összehuzva himbálózni. A játékból azonban valóság lett, amennyiben a kis leány néhány percz mulva lelkenedve rohant az atyjához, hogy jöjjön, mert a János meghalt. Az orosrendőri vizsgálatot a helyszínén Práznovszky Ferencz tiszteletbeli főszolgabíró és Dr. Déry Henrik járási orvos tartotta meg, kik előtt az alig felseperedett kis leány egész értelmesen mondta el a haláleset körülményeit.

— **Árvák beruházása.** A beköszöntött téli idő nemcsak az egyes embert teszi philosoph-fá akkor amidőn a meleg kályha mellől hallgatja a téli szél sivalkodását, s nézi a ritkán szálldogáló hópolyhecskéket, — de városunk érdemes előjáróságát is fogékonytá tette a szegény árva gyermekek nyomorának enyhítésére. A községi szegény alapból Hajas István, derék közgyám előterjesztése folytán iskolás gyermekek téli ruházatot kaptak. Leirhatatlan volt a gyermekek öröme, midőn a jó meleg ruhákba bújhattak, melyek védik őket a télen át az idő zordsága ellen. Vajha a társadalmi jótékonyaság védené meg az árvákat továbbra is a támasznélküli állapot sivársága ellen, és csepegtető beléjük az élethezi bizalmat is azon életúton, melyet szerető szülők vezetése nélkül kezdtek meg.

— **Furcsa betegség.** A helybeli főgymnásiumban történt, hogy egy tanuló délelőtt szóval igazolja a mulasztását még pedig ekképen: „Nagy mérvű gyomorgörcsben szenvedtem kérem alásau.“ Dölnatn aztán hozza az orvosi igazolványt, mely hitelesen bizonyítja, hogy K. y. t o r o k l o b b a n s z e n v e d e t t. A dolognak egyszerű a magyarázatja, mert vagy a toroklob ellen rendelt, de lenyelt orvosság okozta a gyomorgörcsöt, vagy a gyomorgörcs ellen ivott patikaiszer okozott toroklobbot. Szedő.

— **Az utca nótája.** Hogy a Csáky utca rövid idő alatt minő népszerűsége tett szert, bizonyítja az is, hogy már az Ártézi kút tündérei is nótába foglalták:

Csáky utcán véges, véges-végig  
Nézd csak rózsám mennyi lámpa fénylik.  
Nem lehet már több veled mennem,  
Mert meglátják, ha megcsókolsz engem.

Ne félj rózsám, csak p l s l o g a lámpa:  
Ha megcsókolsz, senki meg nem látja  
Ki az olajt olyan szűken mérte,  
Áldja meg a jó Isten is érte.

A nótára csak az a megjegyzésünk, hogy a Csáky utcán nemcsak szerelmesek járnak, s hogy erősebb világitással is ki lehet az Isten áldását érdemolni.

— **Erdélyi aranybányászat.** Labunk hirdetésí rovatában közöljük a „Fortuna“, aranybányászársaság hirdetését, melyre felhívjuk itt is olvasóink figyelmét. A társaság alapítói a lehető legnagyobb óvatossággal és körültekintéssel oldották meg feladatukat, midőn megszerezték a Szent-Endre nevű bányát, mely a mellett hogy aranyban gazdag, egyszemind nagyobb mennyiségű zuzóérczet is tartalmaz E bányában három egész esztendeig folytak a feltartási munkálatok, s 60 000 frtot meghaladó kiadásokat tettek a vállalkozók, hogy a bányát teljesen feltárják és átvizsgálják. Ezen munkálatok eredménye a lehető legkedvezőbb. Remélni lehet, hogy e bánya, mely most már kellő üzemtökévei és berendezéssel is fel lesz szerelve, rövid idő alatt Európa legjövendelmezőbb aranybányái mellé fog sorakozni. Mint a lapunk mai számába közölt hirdetésekben kiténik, a részvénynek csak a felét bocsájtják aláírásra, míg a másik felét az igazgatóság és az alapítók maguknak tartják meg. A részvények névértéken, 25 koronájával bocsáttatnak ki és így a kevésbbé vagyonosnak is módjában vagy egy jövendelmezőnek ígérkező vállalatban részt venni. Az aláírás december hó 12-ikétől 20-ikáig lesz és az aláírt összegek postautalványon és beküldhetők a hirdetésben megjelölt helyre. A további feltételek az aláírási felhívásból tnyhatók meg.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő:

S Z I K E S A N T A L.

Társ-szerkesztő: MIHALFI JOZSEF.

# „FORTUNA“ Aranybánya-Részvény-Társaság.

## PROSPECTUS.

„Fortuna“ Aranybánya-Részvénytársaság cég alatt ez évi november hónap 19 én Tokaji Nagy Lajos kir. közjegyző közbenjöttével és hivatalos helyiségében

**2.000.000 korona teljesen befizetett részvénytőkével**

részvénytársaság alakult, melynek célját az erdélyrészi elhanyagolt aranybánya-ipar fellendítése képezi. első sorban pedig a Szent-Endre nevű aranybánya megvétele és kiaknázása

Erdélyben kétezer esztendő óta foglalkoznak az emberek aranybányászattal s egész nagy vidék kizárólag abból él. Ennek dacára a bányászat a leghihetlenebb módon primitív. Egy bányának sincs üzemi tőkéje, egynek sincsen gépei, a zúzómalmok pedig oly tökéletlenek, hogy a kőben levő aranyt több mint fele veszendőbe megy.

S ez eljárás mellett is több mint 14 métermázsza aranyat produkál három millió korona értékben az a kicsibe való bányászok, melyet apró emberek, iparosok, parasztok tartanak fenn. Csak néhány bánya van erősebb, még pedig külföldi kezében. E külföldiek, nem ismerve a viszonyokat, néhány gyengébb bányát vásároltak össze s ennek dacára is nagy jövedelmeket értek el, 20—30 százalékot osztottak föl, sőt annál többet.

Ideje, hogy a hazai tőke ezekkel a bányákkal foglalkozék, sőt kötelessége, mely kötelességnek teljesítése nagy anyagi hasznot is biztosít.

A társaság, mely az imént megalakult, a Szent-Endre bánya megvételeire szerződést kötött, s első sorban ezt a bányát szándékozik üzembe venni. E bánya Bucsum községben fekszik, Abrudbánya város közvetlen közelében. Tözsomszédos a Szent-Endre bányával a Concordia bánya, mely több mint millió forint értékű aranyat adott. A Concordia részvényesei jobbára vidékbeli parasztemberek. Üzletükjük nincs, mert a nyert aranyon minden héten elosztotnak s gépeik sincsenek, mégis husz esztendőn keresztül évente 400—600,000 koronát osztottak egymás között tiszta haszon gyanánt.

A Szent-Endre bányában ugyanazon aranyerek jönnek elő, melyek a Concordiában, s az új társulat megfelelő üzletkötéssel és a legújabb rendszerű zúzómalmokkal fogja folytatni az üzemet.

Nyolcz aranyér fel van már a Szent-Endre bányában tárva, mind olyanok, melyek a Concordiában is ismeretesek s melyek emitt is arányban gazdagok, s ugyanolyan arany mennyiséget fognak adni, mint a Concordia.

E bánya felől St. Ludwig Rainer bécsi ismert szakértő és volt aranybánya igazgató, ki azt kétszer is megvizsgálta, következő nyilatkozatot tesz:

„Az V-dik telérről jelentésemben befejezett s általam sajátkezűleg le-szedett anyag 23 gr. finom aranyat adott egy tonára, melyből 17.4 gr. foncsorítható arany volt 28,53 frt értékben, 5.6 gr. pedig kötött állapotban levő arany 8.40 frt értékben. Gyakorlatban ebből 70 % azaz 28.85 frt érték lesz kinyerhe tő“

Ugyancsak 5 következőket írja:

„Tőkével rendelkező és ésszerűen vezetett bányavállalatok számára Erdély rendkívül hálás talaj, csak érteni kell bevárni türelemmel a kedvező pillanatot, s adandó alkalommal gyorsan cselekedni... Azon szilárd meggyőződéssel zárom jelentésemet, hogy a Szent-Endre bánya rövid idő alatt az ország nagy és jövedelmes bányavállalatai közé méltán lesz sorolható“

A bánya öt közép bányatárból áll s több mint 75.000 négyszög méter felülettel bír, úgy hogy sok esztendőre elegendő zúzománygot bír szállítani.

A „Fortuna“ részvénytársulat 2.000.000 korona alaptőkével alakult meg, úgy hogy elegendő üzleti tőke álljon rendelkezésre és a szükséges gépek, zúzómalmok a legjobb rendszer szerint megépíthetők legyenek. Az alakuló közgyűlésen az alólírt igazgatóság és felügyelő-bizottság választott meg.

A zúzómalmok úgy lesznek berendezve, hogy naponta 80 tona órczet dolgozhat fel.

E művelet mellett a társulatnak rendkívül fényes prosperálás ígérkezik. A minden kétséget kizáró fenti adatokra támaszkodva, a várandó haszon a következő számítások mutatja.

Egy tona ércz átjag . . . . . 50 korona 70 fillér  
értékű aranyat ad, vagyis 80 tona ércz . . . . . 4136 korona — fillér  
értékű aranyat.

Tonánkénti költség (az összes kiadások betudásával) 12 korona . . . . . = 960 korona — fillér  
Marad naponta . . . . . 3176 korona — fillér

Ez kitesz 350 munkanapon át (az üzem folytonos) kerek 1.111.600 koronát.

E számításnál azonban csak a zúzócserében található arany vétetett tekintetbe: mind a mellett egy a Szent-Endre bányában, mint a tözsomszédos Concordiában tömördek szabadarany fordul elő. Ha tehát ennek értékét a fenti összegnek csak 25 százalékkal számítjuk vagyis 277.900 koronával, akkor is mindezek szerint 1.381.500 koronányi évi tiszta haszon mutatkozik.

A nyerendő porarany e számításban szintén nem vétetett tekintetbe. Ennek értéke is emelni fogja a fenti összeget 8—10 százalékkal. Ha tehát a várandó évenkénti tiszta hasznot

**1.200,000 koronára**

teszük, úgy ez szigoruan szolid alapon nyugszik. minden előre nem láttotak tekintetbe vétele mellett. Ezek szerint minden kétséget kizáróan a részvénytőkének 60 százaléknyi jövedelmezősége tökéletesen biztosítva mutatkozik.

A „Fortuna“ Aranybánya-Részvénytársaság az alakuló közgyűlésen elfogadott alapszabályok szerint 2.000.000 korona teljesen befizetett alaptőkével, egyelőre 80 évi időtartamra alakult meg. E 2.000,000 korona részvénytőke felosztatik 80.000 darab korona névértékű részvényre.

Az osztalék felosztása, valamint a társaság nyilvános tanácskozási minden négy hónapban történnek és az eredmény az összes magyar, osztrák és németországi nagy lapokban fog közététetni.

### A z i g a z g a t ó s á g:

Hg. Batthány Sztrattmann Ödön, elnök, Bóer Béla, Gr. Festetics Géza,  
Abrudbánya polgármestere.  
Gr. Berchtold Miklós, Hammond Eduard P. T., Langermann James W. S.,  
az északamerikai Egyesült-Államok volt főkonzulja, San-Franciskóból.

### A f e l g y e l ő b i z o t t s á g:

Kálmoky Henrik, elnök, Hoitsy Jenő, Grátzy János.

## Aláírási felhívás:

E prospectus alapján alólírt syndikátus az ez évi november 19-én 2.000.000 korona teljesen be-szerzett részvénytőkével megalakult és a budapesti kereskedelmi és váltóörvénszéknel bejegyzett

# „FORTUNA“ Aranybánya-Részvény-Társaság

40.000 drb 25 korona mértékű részvényére ezennel aláírási felhívást bocsátanak ki.  
A „Fortuna“ Aranybánya-Részvény-Társaság 2.000.000 korona alaptőkével egyelőre 30 évi idő-tartamra alakult meg. E 2.000.000 korona részvénytőke felosztatik 80.000 darab 25 korona névértékű részvényre.

A részvényeket 25 koronájával — 12 frt 50 kr. bocsátjuk a közönség rendelkezésére, hogy így a kevésbé vagyonos közönség is rész vehessen ezen nyereségteljes vállalatban.

A Szent-Endre bányából származó aranytartalmu kővek példányai a „Fortuna“ Aranybánya-Részvénytársaság irodájában Budapest, V., Fűrdő-utca 4. szám a hivatalos órák alatt d. e. 9—11 óra és d. n. 3—6 óra között megtekinthetők.

A részvénytársaság 80.000 darab részvényéből részben az igazgatóság részben pedig az alólírt-tak által képviselt syndikátus 40.000 darabot egyelőre maguknak tartanak meg.  
Az aláírások a „Fortuna“ Aranybánya-Részvény-Társaság részvényre folyó évi

**december hó 12-től bezárólag december hó 20-ig**

tartanak. Aláírási bejelentéseket és befizetéseket elfogad a „Fortuna“ Aranybánya-Részvénytársaság iro-dája: Budapest, V., Fűrdő-utca 4.

Az aláírásnál minden egyes aláírt 25 korona — 12 frt 50 kr. névértékű részvényre 12 korona — 6 frt fizetendő le. A többi 6 frt 50 kr. egy hónappal később vagyis 1897. január 15-ikéig telje-sítendő. Az aláírók jogosítva vannak azonban az egész részvényösszeget is azonnal lefizetni, mely esetben a végleges részvények is megjelenésük után azonnal kiszolgáltatnak.

Magától értetődik, hogy az alólírottak által képviselt syndikátus tartarja magának azt a jogot, hogy az aláírásokat a jegyzékek mérve szerint leszállítsa. A jegyzésekre esetleg jutó részvények menyi-ségét lehetőleg gyorsan fogja az aláírókkal közölni.

Budapest, 1896 december hónapban.

A „Fortuna“  
Aranybánya-Részvény-Társaság  
syndikátusa.

1896. december.

# A „Fortuna“ Aranybánya-Részvény-Társaság

részvényeladási syndikátusának

Budapest, V., Fűrdő-utca 4.

Alólírott a mellékelt prospectus és aláírási felhívás értelmében a „Fortuna“ Aranybánya-Részvény-Társaság részvényeiből ezen-nel ..... drb, azaz ..... drb 25 korona névértékű részvényt veszek és kötelezem magam jelen aláírásom-mal egyidejűleg minden 25 korona névérték után 12 koronát, összesen ..... koronát a további részvényenkint 13 koronát, azaz ..... koronát, legkésőbb 1897. év január 15-ig a „Fortuna“ Aranybánya-Részvény-Társaság hivatalos helyiségében (Budapest, V., Fűrdő-utca 4. sz.) készpénzben lefizetni.

Aláírás: .....

Czim: .....

Ez a levél kelleleg kitöltve és aláírva „Fortuna“ Aranybánya-Részvény-Társaság czimére (Budapest, V., Fűrdő-utca 4. sz.) beküldendő.

# KARÁCSONYI HIBDETES.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget tisztelettel értesíteni, miszerint a karácsonyi és újévi ajándéku alkalmas különféle tárgyak és gyermekjátékok megérkeztek

s azokból raktáron a következők vannak:

### Dobozjátékok.

Konyhaedény, puha és kemény fából. Lovaság és gyalogság, városok, házak és faluk, gazdaság, legelő, csibe, udvar, fa- és nádbutorok.

### L o v a k

Fényes kerek falovak, fa és masche hintalovak, nyereg és szerszámmal ellátva.

### Á l l a t o k.

Különféle fényezett faállatok kerékkel és a nélkül. Bárányok gypjuval átvonva, hanggal és a nélkül. Szőrmés állatok, sipító hanggal. Huzható és doboló nyulak.

### Babák.

Tapsoló és bohóc alakok különféle formában és öltözetben. Gyermek-órák láncz-czal v a. nélkül. - Közönséges és hajlítható tabák. Fürdő-babák fényezett porcellánból. Patent ivorin biscuit-babák, festett, természetes, sima, és göndör hajjal, ugyanaz, diszesen öltöztetve, alvó szemekkel. Különféle viasz és masche, valamint egész finom kőbabák hajlítható kéz és lábakkal.

Finom öltözött babák népviseletű atlasz s selyem ruhákban. Építő játékok kemény és puha fából. Richter A.-féle kőépítő játék, papir- és

A fenti valamint a még itt fel nem sorolt igen sokféle gumi, bádóg, fa maché, s egyéb játékok, a legolcsóbb áron lesznek kiszolgálva. Szíves megrendeléseket gyorsan és pontosan teljesít.

fadobozban különféle építési mintákkal és utasítással. Koczkaképek, kirakó vagy türelmijáték.

### Társas és önfoglalkoztató játékok.

Mulatságos egyszeregy. Lóverseny. Lóvasut, Lottó, Tombola, Harang és kalapács. Kivaró képek, minta és betűrajzolás, varó és himzőiskola. Circus. Regatta, Macska és Egér, Karácsonyfa, felfedezés amerikában. Vadász játék, új háborúsi stb.

### Katonai és hangszerjátékok.

Bádóg kardok szíjjal és pengével. Aczél kardok derék szíjjal. Fapuskák bádógcsővel. Puskák lökőkupakkal.

### Pisztolyok és tölténytáskák.

Fényezett fa és bádóg dobok. Hegedűk tokban vagy a nélkül.

### Új hangszerek.

Czitera kisebb nagyobb. Zongora üveg billentyűvel. Aczél verő (Metalophon)

### Szajhermonika.

Közönséges bádóg és rez trombita. Diszes trombita és szarukürtök. Zenélő babák igen diszesek.

### Bádegjátékok.

Különféle ércszőrgő viola gyökérrel. Zenélő. bűgő vasút és omnibusz.

Hintók lóval. Takaréktűzhelyek kisebb nagyobb. Utcza-öntöző kocsik hordóval. Bádóg czim konyhaedények.

### Bababutorok

Fényezett ágyak kemény és puha fából. Hálóval és mennyezettel ellátott vaságyak. Ruha és edényes szekrények. Mosdó asz talka vasból, edényekkel. Szoba berendezés teljes garnitur.

### Házi felszerelések.

Ólom és rézmozsarok, ólom és rézvasalók, sodró és nyújtófa, nyújtódeszka, mángorló, mosóteknő, porcellán és üvegedények, evő és kávé készletek porcellánból, sörös készletek, bor és liquer készletek, mosdó igen diszes szekrénykészletek.

Képes könyvek magyar szöveggel.

### Kocsik

Fehér és vörös létrás kocsik közönséges festett hintók, sörhordó-szekér lóval, egyfogató lengyel és homokhordótalyigák, kisebb-nagyobb különféle kocsik. Baba kocsik igen csinos kivitelben. Lovashám játék fiuknak, ostor, különféle karika dobójáték.

### Karácsonyfa díszítések.

Színes üveggolyók, különféle igen szép czur alakok, arany és ezüst szálak, különféle színes gyertyatartók és viaszgyertyák.

Tisztelettel:

NYÁCSIK SOMA UTÓDA.

Kézi munkák és rúmak

Karácsony alk.

Megérkezett a Jézuska?

Életnagyság

arczkép

krétarajzban



Legszébb szabadisz

Legkedvesebb emlék.

Legalkalmasabb ajándé.

karácsony és újévre.

Egy legújabb módszer segítségével 24 óra alatt életnagyságu mellképeket készítek művészies kivitelben, eddig még el nem ért tökéletességgel és olcsó árban.

**Tessék árjegyzéket kérni.**

**KOHN DAVID, Budapest, Károly-körut 17.**

Ügynökök mindenütt kerestetnek

## Eladó ház.

126-ik számú ház, mely néhai Krajcsovic Somatanár tulajdonát képezte — szabad kézből eladó.

Venni szándékozók értekezhetnek

Czirák Pál szücs

1237 számú házána, a tulajdonosokkal.

## „Képes Családi Lapok.”

A legolcsóbb és azért a legelterjedtebb képes hotilap! Megjelenik minden héten bő szépirodalmi és ismeretterjesztő tartalommal és külön beköthető regénymelléklettel.

Havonként kétszer „HOLGYEK LAPJA” című félves mellékletet ad, párisi divatképekkel és bő divattudósítással.

A „Képes Családi Lapok” olyan szellemben és irányban van szerkesztve, hogy ifjú és öreg külön s együtvéve élvezettel olvashatja.

A „Képes Családi Lapok”-ba a régi és újabb írói és költői gárda minden számottevő tagja dolgozik.

A „Képes Családi Lapok”-nak regényei, elbeszélései, rajzai, humoreszkjei, költeményei kedélynemesítő olvasmányok. Irányzikkal a társadalom minden kérdésére kiterjeszkedik. Orvosi és egyéb cikkei pedig tanulságosak.

A „Képes Családi Lapok” minden évben négy regényt ad mellékletül, még pedig csinos színes borítékkal, éves előfizetőinek.

A „Képes Családi Lapok” borítéka szellemes és szórakoztató csevegések, illetve kérdések és feleletek tárháza.

A „Képes Családi Lapok” előfizetői díjtalanul közölhetik gondolataikat az „előfizetők postájában.”

A „Képes Családi Lapok” képei lehetőleg alkalomszerűek, díszesek és tanulságosak.

A „Képes Családi Lapok” 1897. január első számával XIX-ik évfolyamába lép. Ez újévi számában következő érdekes és kiváló közlemények jelentek meg: Csendes világ, regény, Beniczkiné Bajza Lenkétől; Évfordulón, költemény,

Jámor Lajostól; Régi történet, beszély, Lauka Gusztávól; Hogyan ruházjunk télen? orvosi czikk, dr. Fodor tanártól; Bál után, vig monolog, Oláh Györgytől; A költő, költemény, Feleki Sándortól; Versek zenére, költemény, Rudnyánszky Gyulától; Boldog újévet! életkép, Mericzayné Karossa Irmától; Megnyugtató történet, freskó, Krudy Gyulától; En is! regény, Tolnai Lajostól, Muratványzókat bár akkor szívesen küld A „Képes Családi Lapok” kiadóhivatala Budapest Vadász-u. 14. saját házában.

### Előfizetési árak

a „Képes Családi Lapok”-ra a „Hölgyek Lapja” című divatlappal és a regénymelléklettel együtt:

Egész évre 6 forint. | Fél évre 3 forint. | Negyedévre 1 forint 50 kr.

FIGYELMEZTETÉS.

Aki 3 új előfizetőt gyűjt s az előfizetési összeget egyszerre beküldi, annak elismerésül egy diszes emlékkönyvet küld a kiadóhivatal.

Kérjük az előfizetéseket megújítását, s lapunknak az ismerősök köreiben terjesztését.

Aki az egész évre szóló hat futnyi előfizetési összeget 80 kr. csomagolási és postaszállítási díjjal együtt egyszerre beküldi, annak elismerésül 4 regényt küldünk; aki 3 fut előfizetési összeget 40 kr. csomagolási és postaszállítási díjjal együtt egyszerre beküldi, annak két regényt küldünk elismerésül; és aki csak 1 fut 50 kr. negyedévi előfizetési díjjal 20 kr. csomagolási és postaszállítási díjjal együtt egyszerre beküldi, annak a kiadóhivatal egy regényt küld jutalmul.

Előfizetéseket (a hónap bármely napjától) elfogad a „KÉPES CSALÁDI LAPOK” kiadóhivatala Budapest, Vadász-utca 14. szám.